

Ida-Viru maakonna
arengustrateegia 2019-2030+
Töörühma koosolek

14.05.2018

Jõhvi

Päevakava

- Kokkuvõte suurettevõtjate intervjuudest
- Fookusgrupi intervjuude kokkuvõte
- Arengustrateegia struktuur
- Strateegiaseminari 07.06.2018 ettevalmistus
- KOV tegevus- ja investeerimisideede hindamise tulemused

Intervjueeritud ettevõtted

- Enefit Energiatootmine AS
- Enefit Kaevandused AS
- Viru Keemia Grupp AS
- Silport Kinnisvara AS
- Silsteve AS
- Kiviõli Keemiatööstus OÜ

Olulisemad tähelepanekud - põlevkivisektor

- Põlevkiviõli on kõrgete naftahindade tingimustes minev kaup
- Energiatootmises on oluline olla kütuste osas paindlik ning vähendada tootmise süsinikumahukust
- Põlevkivist elektritootmine tulevikus on pigem vähenev trend
- Osalemine EL riikide taastuvenergia statistikakaubanduses
- Otseliini lahendused on Ida-Virumaal aktuaalsed
- Kõne all on vanade rehvide utiliseerimine õlitootmise eesmärgil
- Juurdepääs põlevkivivarudele on Ida-Virumaa õli- ja energiatööstuses määrava tähtsusega
- Noorte lahkumine maakonnast annab negatiivselt tunda ka suurettevõtete personali värbamisel
- Põlevkivi – exit on maakonna jaoks tundlik teema
- Põlevkivi kaevandamise valdkonnas on oluliseks teemaks aheraine kasutamine (piiril, Rail Balticu projektis vms.)
- Töökohtade arv põlevkivisektoris väheneb aastaks 2030 ca kolmandiku võrra
- Olulised projektid maakonnas on Põlevkivi kompetentsikeskus (mis vajaks tugevdamist), Aidu Veespordikeskus, Kaevandusmuuseum, Aidu-Kiviõli tee üleandmine

Olulisemad tähelepanekud - logistikasektor

- Eelmise aasta seisuga Sillamäe sadamas kaubakäive ca 8 mln tonni, sellest ligi pool naftasaaduste transiit
- Kasvav trend on konteinerveod, võiks olla sobiv transpordimeetod ka regioonis tegutsevatele ettevõtete kaupade väljaveoks
- Olulised projektid on reisi- ja kruisilaevade kai rajamine Sillemäele, kaherealine raudtee Narva ja Vaivara jaama vahele, Vaivara jaama rekonstrueerimine ja raudteest üle mineva raudteesilla taastamine (ehitamine)

Fookusgrupp – haridus I

- Vähenev ja vananev rahvastik – vähe lapsi ja noori – probleemid lasteaia-, huvikooli- ja koolivõrguga
- Pedagoogide vanus kasvab, noori ei tule peale
- Tugispetsialistide kättesaadavus pole piisav
- HEV laste arv kasvab
- Ligipääsetavuse ja turvalisuse tagamine haridusasutustes
- Maakondliku koolivõrgu küsimus on üle politiseeritud
- Peaks olema sh. kutseõppega seotud karjäärinõustamine
- KOV võiksid sihipäraselt toetada koostööd kõrghariduse ja üldhariduse vahel
- Võiks mõelda maakonnaväliste tudengite tugisüsteemi peale
- Maakonnas töötavatele noortele õppejõududele koefitsiendiga palk

Fookusgrupp – haridus II

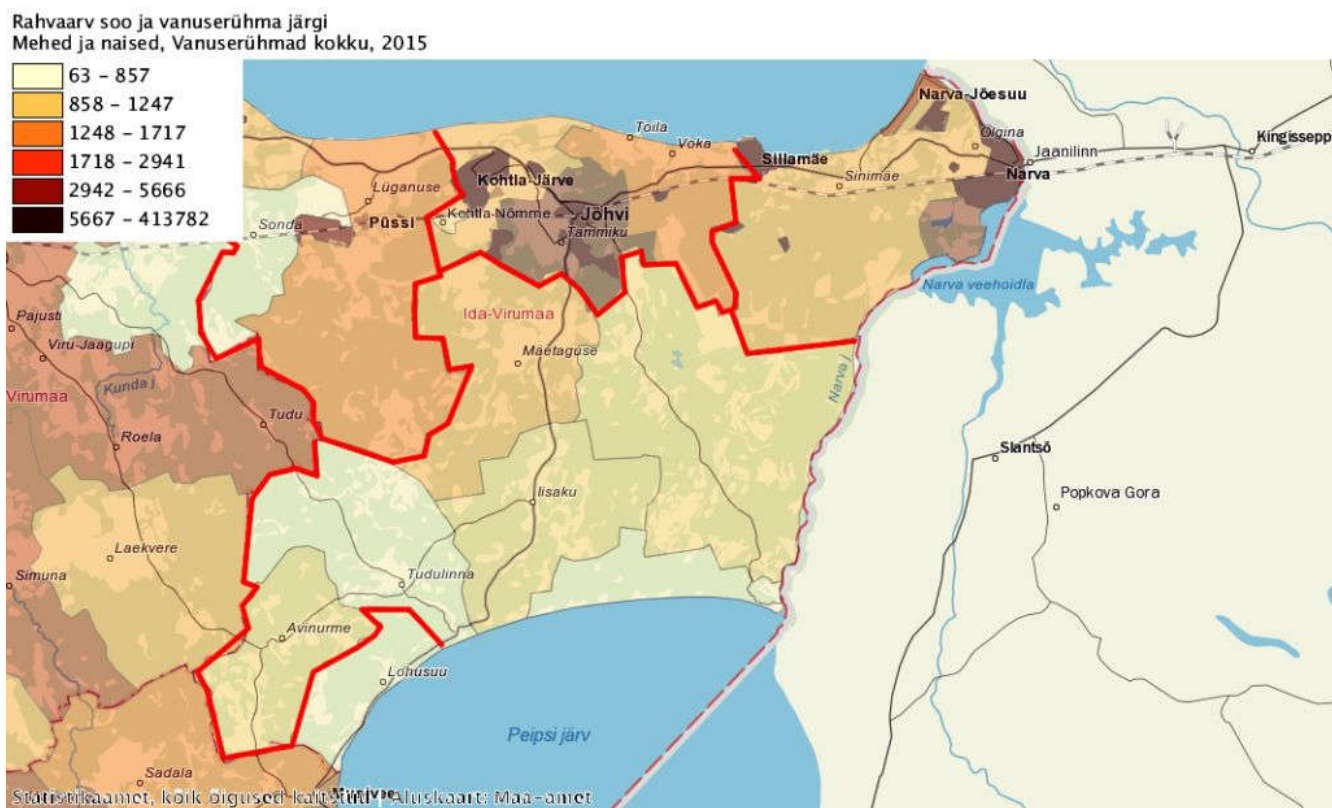
- Sisuline õpetamise (koolitundide) kvaliteet on väga kõikuv
- Vene põhikoolide lõpetajate eesti keele tase pole piisavalt hea, eesti koolides õpetatav vene keele tase pole piisavalt hea
- Kõrgharidusele on vaja, et oleks adekvaatne majutusbaas, muidu väljastpoolt tudengeid ei tule
- Kõrgharidusvallas võiksid KOV-d võtta suurema vastutuse prioriteetide seadmisel ning õppekavade toetamisel
- Gümnaasiumiõpilased kipuvad endiselt maakonnast välja rändama
- Huviharidusvaldkond on alarahastatud
- KOV-d võiks teha ühise koolivõrgu kokkuleppe, nappivate spetsialistide kaasamise tegevused, tasuta huvihariduse riskasutuse kokkuleppe
- Haridusvaldkonna arendamine ja koordineerimine segane

Fookusgrupp – sotsiaal - 2016 aasta uuring

Prioriteetsed teenusvaldkonnad

- 1. Sotsiaaltranspordi arendamine nii uue SHS seaduse mõistes kui ka laiemate vajaduste katmiseks (eakad, toimetulekuraskustega inimesed, töövõimereformi osalised).**
- 2. Tugiisiku ja isikliku abistaja teenuse väljaarendamine**
- 3. Üldhooldusteenus koos oma erivormidega**
- 4. Koduhooldusteenuse arendamine**

Sotsiaaltranspordi toimepiirkonnad

Fookusgrupp - sotsiaal

- Liikumisvõimalused erivajadustega inimestele ning objektide ligipääsetavus pole piisavad - puudub arusaamine sellest, et ka erivajadustega inimene tahab liikuda, sportida, ujuda, kultuuri tarbida jms.
- Laste psühhiaatrilise abi kättesaadavus pole piisav – maakonda oleks vaja ca 20 statsionaarset kohta – psüühiliste erivajadustega laste arv kasvab pidevalt
- Dementsete hooldamine on sageli problemaatiline, eriti alkoholidementsusega inimesed
- Kvalifitseeritud ja sobivate tugiisikute leidmine on keeruline ja sageli suisa võimatu (isegi raha olemasolul)
- Kolmanda sektori võimekus ei vasta ootustele

Fookusgrupp - kultuur

- Maakonnas pole veel välja kujunenud ühtset kultuurihuvi, elanike kultuuritarbimise tase on passiivne
- Oluline on säilitada olemasolevaid kultuuripärimuse hoidmise traditsioone ning toetada uute loomist (nt. Pärimuspundar)
- Ida-Virumaal on rikkuseks paljude eri rahvuskultuuride olemasolu
- Noorte pealekasv rahvuskultuuriseltsidesse on vähenenud, tegevuste rahastamine on keeruline
- Eestvedajaid (juhendajaid), eriti asjatundlikke professionaale jääb vähemaks, neid tuleks rohkem väärtustada
- Kolmanda sektori võimekus kultuurivaldkonnas ei vasta ootustele
- Vähenev ja vananev rahvastik loob probleeme nii harrastajate kui ka tarbijate piisava hulga tagamisega
- Kvaliteetseid suurüritusi on ebapiisavalt, samas väikeseid üritusi on isegi liiga palju
- Oluline on ühtne kultuuri koordineerimine maakonnas
- Ühistranspordi korraldus on oluline
- Kultuuriobjektide seisukord pole sageli kiita
- Oleks vaja eristuvat visiooni ning tegevuskava ühiseks panustamiseks (a'la „kultuuriklaster“)
- Vaja selgust maakondlike kultuuriobjektide positsioneerimise osas
- Loomemajandus vajab hoogustamist
- Olulised kultuurisündmused seos Narva 2024, Sügisfestival?, Balletifestival, Kirde killad, Narva Energiajooks, Vähemusrahvuste Loomepada jm.

Fookusgrupp – kultuur (sport)

- Treenerite (juhendajate) leidmine on sageli keeruline (isegi kui raha on olemas)
- Spordibaaside seis maakonnas on vilets
- Tippspordi tase maakonnas on nõrk (nt. pole teatud meeskonnaaladel tipptaseme klubisid, ka individuaalaladel on tulemused nõrgad)
- Vaja on otsust, kuhu tuleks maakonna suur esindusstaadion
- Vaja oleks suurt multifunktsionaalset spordihalli, tennisehalli ja korralikke ujulaid
- Ühistranspordi korraldamine on oluline, ruumiline ja ajaline
- Maakondlike kultuuri- ja sporditeenuste osutamisel võiks toimida KOV-de omavaheline kokkulepe

Fookusgrupp – turism I

- Maakonna visuaalne identiteet pole piisavalt laialdases kasutuses, välireklaamid, maakonna „väravad“, interaktiivsed kioskid
- Maakonna maine on problemaatiline nii Eestis, kui ka Soomes
- Soome turg nõuab jätkutegevusi ka pärast 2019 aastat
- Suuremad turunduskulud kuivavad kokku pärast PKT lõppemist, vaja leida asendus
- Transpordiühendusi oleks vaja juurde ja tihedamalt (rong sh. Venemaa suunal, laevaliinid, lennuväli)
- Turismiteenuste arendamise võimekus peab kasvama
- Hooajalisus on probleemiks
- Konverentsiteenuste pakkumise võimekus maakonnas on madal

Fookusgrupp – turism II

- Ühist panustamist nõuab maakonna turismiveeb, maakonna viidamajandus
- Vajadus väikesadamate järele kasvab ning neil põhinevate „lõbuliinide“ käivitamine on vajalik
- Ühistransport võiks arvestada ka turismivajadustega
- Tööjõu leidmine on raske (maakonna niru maine, mõnede erialade ettevalmistamise kvaliteet)
- Maakond vajab tippsündmusi – eelistatult kaamose ajal (Narva sügispealinn, Kultuuripealinn 2024)
- Üritusturimi tase maakonnas on niru
- Turismiklastri jätkamine pärast 2019 on vajalik
- Põhja-Eesti Turismi SA-s kaasa löömine küsitava väärtusega
- KOV-d võiksid ühiselt koordineerida maakondlike ürituste kava

Fookusgrupp – turism III

- Paljud väikesed kes ei soovi turismiklastrisse kuuluda, jäävad ühisest turismi koordineerimisest kõrvale
- TIK-e võiks olla rohkem
- Tuleks vältida dubleerimist erinevate piirkondlike algatuste ja Ida-Viru kaubamärgi vahel – kuidas siduda väiksemad algatused üldise turundusega
- Toiduvõrgustikud on olulised partnerid turismiarenduses
- Teenindaja motivatsioonikonverents oli positiivne
- KOV võiksid kasutada ühisprojektide võimalusi läbi LEADER programmide
- Erinevate võrgustike infovahetus võiks olla parem

Fookusgrupp – Ettevõtlus

- Elanikkonna vähenemine ja vananemine, noorte väljaränne suurim probleem
- Raske leida töötajaid, nii juhte kui lihttöölisi
- Maakonna heakorra tase ja maine on nirud, see loob probleeme partnerite ja investoritega suhtlemisel
- Ettevõtlusstruktuur on muutmises, on hääbuvaid valdkondi ning samuti valdkondi, mis on pigem arenevad
- Kutseõppe kvaliteet ei rahulda, nii erialase ettevalmistuse, tööhoiakute ega keeleoskuse poolest (keelteoskus on väga oluline)
- KOV ametnike menetlemise kiirus on madal ning kipub sageli venima üle lubatud tähtaegade
- Bürokratia kasvab nii riigis kui KOV-s ja see pärsib ettevõtlust
- Ühistranspordi korraldus võiks arvestada ettevõtjate vajadusi, praegu veavad ettevõtjad sageli ise erinevates suundades

Fookusgrupp – kolmas sektor

- Liikumisharrastuse harjumused maakonnas on muust Eestist erinevad ning KOV huvi selle valdkonna vastu ei ole piisav
- Kolmanda sektori aktivistid kipuvad ära väsima ning siis oma tegevusi kokku tõmbama, vaja motiveerida
- Kogukonna heaks teadvustatult ja asjatundlikult tegutsevate MTÜ-de arv on tegelikult väike – vajalik on pidev ja asjatundlik nõustamine
- Kogukonnateemade käsitlemine linnakeskkonnas on keeruline, eriti venekeelses
- KOV tegevustoetused peaks olema ülesehituselt ja korralduselt sarnasemad
- Kolmanda sektori koostööoskused võiksid olla paremad
- MTÜ-de projektivõimekus võiks olla parem
- MTÜ-de loomine aastas püsib enam-vähem ühel tasemel
- Olulisemad projektid – KOV-de ühine noorte malevaprogramm, rohkem ülesannete delegeerimist, MTÜ-de toetamise reeglistiku ühtlustamine

Struktuurielement	Sisu	Kohustuslik	Soovi korral lisasse
1. Protsessi kirjeldus	Lühike arengustrateegia koostamise protsessi kirjeldus Detailne ülevaade koostamise protsessist pigem strateegia lisana	X	X
1. Lähteolukorra analüüs	Lähteolukorra analüüsi lühikokkuvõte Detailsem probleemide ja võimaluste analüüs võib olla eraldiseisev taustdokument või arengustrateegia lisa	X	X
1. Visioon	Soovitud tuleviku (seisundi) sõnastus Tulevikutrendid, -prognoosid ja -stsenaariumid, arengumudel, põhi-mõtted ja väärtused	X	X
1. Strateegilised valikud	Strateegilised eesmärgid koos vastavate mõõdikutega Strateegiliste eesmärkide saavutamiseks vajalikud tegevuste kogumid (tegevussuunad ehk meetmed) NB! (detailsemad) tegevused meetmete raames kirjeldatakse strateegia tegevuskavas Strateegiliste eesmärkide saavutamiseks vajalike tegevuste ruumiline paiknemine: arengustrateegia ruumiline üldlahendus (ruumiline joonis) Olulisemad teetähised (vahe-eesmärgid), võtmetegevused jms	X X X	X
1. Seosed arengudokumentidega teiste	Haakuvus maakonnaplaneeringutega ja KOV arengukavadega. Panus riigi valdkondlike strateegiate elluviimisesse	X	
1. Elluviimise korraldus	Strateegia elluviimise juhtimise ja seire korralduse kirjeldus	X	
1. Tegevuskava	Lähiaastate detailsem tegevuskava strateegia lisana.	X	
1. Lühikokkuvõte	Strateegia sõnumite/valikute lühikokkuvõte	X	

Kajastatavad valdkonnad

- Inimareng – strateegiline teemavaldkond käsitleb nõ rahvastikuarengut ja sotsiaalset keskkonda (sh haridust, kultuuri, sotsiaalset taristut, rahvatervist, siseturvalisust, noorsootööd), haldust jt avalikke teenuseid ning vabaühendustega seonduvat: võimalikeks märksõnadeks „sidus ja tõhus maakond“ või „kvaliteetne elukeskkond“ jne.
- Majandusareng – strateegiline teemavaldkond haarab ettevõtluse ja majanduskeskkonna arenguga seonduva, sh tööhõive temaatika: võimalikeks märksõnadeks „targad ja tasuvad töökohad“ jne.
- Tehniline taristu ja ühistransport – strateegiline valdkond haarab tehnilise taristu, sh transpordi valdkonnas ja selle haakuva ühistranspordi temaatika kui ka energeetika-, keskkonna- ja infotehnoloogia taristu: võimalikeks märksõnadeks „kiired ühendused ja puhas maakond“ jne.

Valdkondade ülesehitus

- Kõigi tegevussuundade käsitlemisel tuleb lähtuda järgmisest ülesehitusest:
 - 1) olukorra kirjeldus ja analüüs: maakonna peamised ja ühised probleemid ning arenguvõimalused;
 - 2) maakonna ühised strateegilised põhieesmärgid;
 - 3) maakonna prioriteetsed ja ühised tegevussuunad.

Lisaks

- Arengustrateegia eesmärkide, tegevussuundade ja tegevuste kavandamisel tuleb samuti lähtuda ja mõelda läbi, kuidas panustada:
 - a) juhendi Lias 2 (p 1-3) välja toodud *Eesti regionaalarengu strateegia* alaeesmärkide ning regionaalse arengu suunamise läbivate põhimõtete ja regionaalsete rõhuasetuste elluviimisse;
 - b) Lisa 2 II osas välja toodud muudesse peamistesse üleriigilistesse valdkondlikesse arengueesmärkidesse.

Võimalik struktuur

- Sissejuhatus
- Inimareng
 - Haridus
 - Kultuur ja sport
 - Sotsiaalvaldkond
 - Rahvatervis
 - Siseturvalisus
 - Noorsootöö
 - Kolmas sektor
 - ???????
- Majandus
 - Ettevõtlus sh. loomemajandus
 - Turism
- Taristu ja ühistransport
 - Transpordivõrgustik
 - Ühistransport
 - Energeetika
 - Side ja IKT
 - Keskkond
 - ???????
- Kokkuvõte

Strateegiaseminari töötoad

1. Haridus
2. Kultuur ja sport
3. Sotsiaal
4. Noorsootöö
5. Turism
6. Ettevõtlus
7. Taristu ja suured investeeringud

Strateegiaseminar – 07.06.2018 Kukruse mõis

- 10.00 – 10.15 kogunemine ja tervituskohv
- 10.15 – 10.45 Kogutud sisendi kokkuvõte
- 10.45 – 11.00 Visiooni ülevaatamine
- 11.00 – 12.30 Töötubade esimene sessioon (eesmärgid ja põhilised tegevussuunad)
- 12.30 – 13.30 lõuna
- 13.30 – 14.00 Töötubade tulemuste tutvustamine
- 14.00 – 15.00 Töötubade teine sessioon – tegevuskava (ühistegevused ja elluviimise korraldus)
- 15.00 – 15.15 Turgutuspaus
- 15.15 – 15.45 Töötubade tulemuste tutvustamine
- 15.45 – 16.00 Kokkuvõtted ja lõpetamine

Hääletamine – ühistegevused 10 parimat

Ida-Virumaa turismiklastri tegevuses osalemine ja arendamine	12
Piiriülese koostöö arendamine, sh Venemaa, Soome, Läti jt riikidega	12
Viru Filmifondi tegevuses osalemine	9
Maakondliku ühistranspordi arendamine	9
Virumaa Väikesadamate Ühendus MTÜ tegevuse hoogustamine	7
Ettevõtliku hariduse arendamine maakonnas	6
Maakonna imago, maine parandamine	6
Elanikkonna ja noorte inimeste väljaränne peatumise meetmed ja rakendamine	6
Koostöö kultuurivaldkonnas, kultuuriürituste läbiviimine	5
Koostöö Virumaa Leader-tegevusgruppidega, sh kalandus	5

Hääletamine – teine KOV 10 parimat

Lennujaama rajamine tšarter ja väikelennunduse arendamiseks;	28
Narva-Jõesuu väikesadama väljaarendamine	9
Toila sadam	7
Narva jõesadama väljaarendamine	7
Narva-Jõesuu kuurordi infrastruktuuri arendamine	6
Eesti Kaevandusmuuseum	6
Konverentsikeskuse rajamine maakonnas	5
Kurtna Noortelaagri kaasajastamine	5
Maakonna esindusstaadioni rajamine	5
Kiviõli seiklusturismikeskuse arendamine	5

Hääletamine – ühisinvesteeringud 10 parimat

Sadamate arendus; Väikesadamate võrgustiku edendamine nii Soome lahel, Narva jõel kui Peipsi järvel; Väikesadamate arendamine;	13
Piirkonnaülestest kergliiklusteede võrgustiku arendamine; Narva - Narva-Jõesuu kergliiklusteede ehitamine ja arendamine; Jõhvi-Toila kergliiklustee rajamine; Sillamäe-Narva-Jõesuu kergliiklustee haruga Sinimäele; Vaivara-Sillamäe kergliiklustee; Kohtla-Järve kõikide linnaosade maakonna pärlite ühendamiseks (Kaevandusmuuseum, Alutaguse spordikeskus, Valaste juga). Lüganuse vald - Toila vald	12
Laevaliikluse arendamine Narva jõel; Narva - Narva-Jõesuu ja Narva - Vasknarva veeühenduse (suviste "jõetrammide") taaskäivitamine ; Laevaiühenduse loomine (Narva-Narva-Jõesuu-Toila vahel)	10
Ühise viidamajanduse arendamine; Maakonna, kui ühiselt turundatava piirkonna visuaalse identiteedi kandjate paigaldamine (viidad, teavitustahvlid, kaardid jm installatsioonid) avalikus ruumis, paralleelselt ka vastavad digirakendused (GoogleMapsis tähistamised jms)	9
videovalvesüsteemide loomine ja arendamine	9
tööstus- ja ettevõtusalade arendamine; Tööstus, logistika- ja äriparkide arendamine (Narva ja Kohtla-Järve Tööstuspargid; Narva, Jõhvi ja Kiviõli Äripargid)	8
Alakasutatud alade arendamine; Kasutamata jäetud hoonete lammutamine (v.a. endised põllumajandus-, tööstus- või militaarehitised)	7
Maakonna sisese taristu arendamine	6
Narva-Jõesuu laevatee puhastamine ja laiendamine	5
Haridusasutuste (koolid, lasteaiad) hoonete ja spordirajatiste kaasaegsete tingimustega vastavusse viimine	5

Hääletamine – KOV ise 11 parimat

Sillamäe reisisadama ehitus	11
Narva-Jõesuu muuli taastamine	8
Narva Kreenholmi tööstusinnovatsiooni teemapargi väljaarendamine ja Kreenholmi ala taaselavdamine	7
Toila jahisadama väljaarendamine	7
Kiviõli Seikluskeskus	6
Ida-Viru keskhaigla aktiivravikorpuse edasiarendamine	6
Eesti Kaevandusmuuseumi III etapp	6
Peipsi põhjaranniku infrastruktuuri arendamine, sh kergliiklusteed, ÜVK, parklad jms	5
Tööstusalade arendamine Järve ja Ahtme linnaosades	5
Aidu Veemaa	4
Olgina/Narva lennujaama detailplaneering, projekteerimine ja ehitus	4

Hääletamine – populaarsemad investeeringud

- Sadamate arendamine (62) – nii teine KOV, ühisinvesteering kui ka KOV ise sh. Sillamäe sadama arendamine 11 häält
- Lennujaam (pigem Olgina) (32) – nii KOV enda esitatud, kui ühisinvesteering
- Kergliiklusteed (12) – terve loetelu kõikvõimalikest teedest, ühisinvesteering
- Laevaliiklus (10) – Narvast Purtseni ja Peipsi põhjarannik, ühisinvesteering
- Ühine viidamajandus (9) – ühisinvesteering
- Ühine videovalve (9) – ühisinvesteering
- Tööstus- ja ettevõtlusalade arendamine (8) – ühisinvesteering
- Narva-Jõesuu muul – (8) – KOV ise

Objektid

- Lennujaam (Jõhvi või Narva) – 32
- Toila sadam – 14
- Narva-Jõesuu sadam – 12
- Eesti kaevandusmuuseum – 12
- Sillamäe reisisadam - 11
- Kiviõli seikluskeskus – 11
- Narva-Jõesuu muul – 8
- Kreenholmi ala - 7
- IVKH aktiivravi korpus - 6
- Narva sadam – 6
- Narva-Jõesuu kuurordi infrastruktuur – 6
- Maakonna staadion - 6
- Kurtna noortelaager – 5